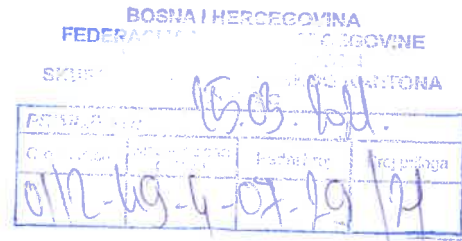

Broj: 03-017-2766/2021
Bihać, 18.03.2021. godine

SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

PREDMET: Informacija o provedenim aktivnostima Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagalište nuklearnog otpada na području općine Dvor, R Hrvatska, dostavlja se;-

Na osnovu člana 181. Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 9/17) u prilogu vam dostavljamo Informaciju o provedenim aktivnostima Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagalište nuklearnog otpada na području općine Dvor, R Hrvatska, uz sljedeće:

O b r a z l o ž e n j e

Vlada Unsko-sanskog kantona je na sjednici održanoj dana 18.03.2021. godine razmatrala i Zaključkom broj: 03-017-2766/2021 prihvatila Informaciju o provedenim aktivnostima Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagalište nuklearnog otpada na području općine Dvor, R Hrvatska i ista vam se dostavlja radi upoznavanja.

S poštovanjem,

Prilog: - Informacija o provedenim aktivnostima Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagalište nuklearnog otpada na području općine Dvor, R Hrvatska (6x)

Dostavljeno:
1.Naslovu
2.a/a

Na osnovu člana 16. Zakona o Vladi Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 5/08), na prijedlog Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Vlada Unsko-sanskog kantona na sjednici održanoj dana 18.03.2021.godine, donosi:

ZAKLJUČAK

I

Prihvata se Informacija o provedenim aktivnostima Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagalište nuklearnog otpada na području općine Dvor, R Hrvatska, s tim da se ista uputi Skupštini Kantona radi upoznavanja sa istom.

II

Vlada Unsko-sanskog kantona je stava da je potrebno da se u Radnu grupu za praćenje aktivnosti izgradnje odlagalište nuklearnog otpada na području općine Dvor, R Hrvatska imenuje predstavnik Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike.

III

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 03-017-2766/2021
Bihać, 18.03.2021. godine

PREMIJER KANTONA
mr.sci. Mustafa Ružnić

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO - SANSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA GRAĐENJE, PROSTORNO
UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
THE UNA - SANA CANTON
MINISTRY OF BUILDING, PHYSICAL PLANNING
AND PROTECTION OF ENVIRONMENT

**INFORMACIJA O PROVEDENIM AKTIVNOSTIMA MINISTARSTVA ZA
GRAĐENJE, PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA I RADNE GRUPE ZA
PRAĆENJE AKTIVNOSTI IZGRADNJE ODLAGALIŠTA NUKLEARNOG OTPADA
NA PODRUČJU OPĆINE DVOR, R HRVATSKA**

Bihać, mart 2021. godine

UVOD

Radioaktivni otpad je svaki materijal koji više nije upotrebljiv ili nije isplativ za upotrebu, a sadrži radioaktivnu tvar u količini većoj od zakonski dopuštene. Radioaktivna tvar je ona tvar koja sadrži atome koji se sami od sebe raspadaju pri čemu se oslobađa zračenje. Pojavu takvog raspada atoma nazivamo radioaktivnost. U radioaktivnom se otpadu mogu nalaziti različite koncentracije radioaktivne tvari. Otpad koji sadrži malu koncentraciju radioaktivnih atoma je nisko radioaktivni otpad. Razlikujemo, isto tako, srednje radioaktivni otpad i visoko radioaktivni otpad. Koji RAO spada u koju kategoriju određuje se propisima.

Podjela radioaktivnog otpada ovisi o vremenu u kojem otpad ostaje radioaktivan, udjelu radioaktivnog materijala u otpadu te o tome stvara li otpad toplinu ili ne. Međunarodno prihvaćene kategorije su:

- **vrlo nisko radioaktivni otpad (VNRAO)** sadrži zanemarivu specifičnu aktivnost pa nije opasan za okoliš i zdravlje ljudi i može se zbrinjavati na isti način kao i standardni komunalni otpad;
- **nisko radioaktivni otpad (NRAO)** – sadrži radionuklide s kratkim vremenom poluraspada, male specifične aktivnosti i zanemariv udjel radionuklida s dugim vremenom poluraspada, a zbrinjava se u površinskim odlagalištima;
- **srednje radioaktivni otpad (SRAO)** – otpad koji sadrži radionuklide s kratkim vremenom poluraspada zbrinjava se u površinskom odlagalištu, dok se otpad koji sadrži radionuklide s dugim vremenom poluraspada zbrinjava u (plitkim ili dubokim) podzemnim odlagalištima;
- **visoko radioaktivni otpad (VRAO)** – sadrži velik udjel radionuklida u obliku fisijfskih produkata i transuranijskih (dugoživućih) elemenata koji se stvaraju u jezgri reaktora, a zbrinjava se u dubokim podzemnim odlagalištima.

U prvoj fazi se istrošeno gorivo pohranjuje u bazen prekriveno bornom vodom zbog procesa hlađenja i smanjenja radioaktivnosti. Gorivo se u bazenu nalazi unutar metalne konstrukcije koja ga drži u vertikalnom položaju i podupire. Hladi se prirodnom cirkulacijom vode, a bazen je opskrbljen posebnim sistemom za hlađenje. Toplina se iz bazena odvodi preko jednog ili više izmjenjivača topline na način da se toplija voda uzima pri vrhu bazena, a hladna vraća na dno bazena. U većini slučajeva se istrošeno nuklearno gorivo pohranjuje u bazenu u krugu nuklearne elektrane nekoliko godina, ponekad i desetak, ovisno o kapacitetu bazena. Nakon dovoljno dugog vremena provedenog u bazenu, gorivo je moguće premjestiti u suho skladište. Tada se istrošeno nuklearno gorivo pohranjuje u spremnicima i čuva u skladištima u posebno izgrađenim zgradama uz dodatnu zaštitu od prirodnih katastrofa, nesreća i napada.

Istrošeno nuklearno gorivo Nuklearne elektrane Krško se čuva u bazenu u krugu elektrane. Na lokaciji se planira suho skladište istrošenog goriva. U njemu se planira skladištenje istrošenog nuklearnog goriva (ING-a) do 2080. godine.

Nakon što se ohladi tijekom skladištenja, ING postaje pogodno za odlaganje. Ono se može u cijelosti tretirati kao visokoradioaktivni otpad (VRAO) ili se može preraditi (reprocessing), pri čemu se izdvajaju korisni elementi te znatno smanjuje količina i povećava stabilnost visokoradioaktivnog otpada.

Osnovna razlika je ta da je skladište za radioaktivni otpad (RAO) prostor u kojem se otpad skladišti na određeno vrijeme (10 - 100 godina) uz aktivni nadzor, kada će dio nisko i srednje radioaktivnog otpada (NSRAO) postati otpadom s normalnim nivoom zračenja (običan otpad). U nekim je državama dugoročno skladištenje svih vrsta radioaktivnog otpada osnova politike zbrinjavanja RAO. Primjerice Nizozemska je izgradila centralno skladište na period od 50 do 100 godina što joj daje dovoljno vremena za odluku o lokaciji i tehnologiji odlaganja te rokovima izgradnje odlagališta.

Odlagalište je postrojenje (građevina) u koje se odlaže otpad na neodređeno vrijeme (uz minimum od 300 godina u slučaju NSRAO, te više desetaka hiljada godina za VRAO), pri čemu se tijekom punjenja odlagališta i nekoliko desetaka godina nakon zatvaranja provodi aktivni, a nakon toga pasivni nadzor.

I za skladište i za odlagalište potrebno je provesti procjenu utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi te procjene rizika kao preduvjete za dobivanje dozvola za gradnju i rad. Međutim, kriteriji za lokaciju, građevine i njihov smještaj, projektiranje, te uvjeti za dozvole razlikuju se za skladište i odlagalište. Kriteriji i uvjeti za odlagalište su stroži zbog potrebe da odlagalište zadrži svojstva kroz izuzetno dugo vremensko razdoblje. Stoga se za odlagališta provode opsežna višegodišnja istraživanja, ispitivanja materijala te sigurnosne analize kojima se dokazuje višestoljetna sigurnost. Također, da ne postoji „automatizam“ kojim bi se skladište „pretvorilo“ u odlagalište, jer se radi o fizički različitim objektima s različitim sigurnosnim i ostalim zahtjevima, te je za svako potreban postupak procjene utjecaja na okoliš i sigurnosne analize s odgovarajućim istraživanjima na lokaciji.

Pravo čovjeka na zdravu životnu sredinu je inkorporirano u evropske konvencije i savremene Ustave zemalja svijeta. U tim dokumentima potvrđuje se opredjeljenost za očuvanje životne sredine, zdravlja stanovnika i izgradnju dobrosusjedskih odnosa među narodima i državama.

Poznato je da je radijacija potencijalno štetna za čovjeka. U organizam mogu dospjeti radioaktivne čestice putem vode i hrane, što je opasno po zdravlje. Zračenje i hronična radijaciona bolest nastaje kao posljedica dugotrajnog izlaganja manjim dozama radijacije. Organi osjetljivi na radioaktivno zračenje su : koža, oči, hematopoetski sistem, kardiovaskulami sistem, digestivni sistem, jetra, urinami sistem, koštani sistem i hrskavica, endokrini sistem, nervni sistem, genetska oštećenja, fetus. Biološki efekat radioaktivnog zračenja je svaka fiziološka promjena na živom organizmu, te produženo dejstvo radioaktivnog zračenja može da dovede do trajnih oštećenja zdravlja čovjeka.

LOKACIJA – TROVSKA GORA

Postupak odabira lokacije R Hrvatska započela je devedesetih godina prošlog vijeka, a u opticaju je bilo preko 30 potencijalnih lokacija. Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (07.05.1999. godine sa izmjenom 26.06.2013.godine) određena je lokacija Trgovske gore kao jedini prostor za izgradnju odlagališta (u program se navodi da se radi o nisko i srednje radioaktivnom otpadu), na kojoj bi trebalo nastaviti istaživanje. Prema nacionalnom program, postupak odabira je započeo 1988. godine, a Hrvatski Sabor je 1999. godine, donoseći Prostorni plan R Hrvatske donio odluku da Trgovska gora bude odabrana lokacija za zbrinjavanje RAO-a. Kako je prostornim planom uređenja Općine Dvor, predviđena Trgovska Gora kao lokacija za odlagalište radioaktivnog otpada, a koja se nalazi na udaljenosti manjoj od tri kilometra od granice R Hrvatske sa Bosnom i Hercegovinom, odnosno od Općine Novi Grad, ovakvom odlukom Republike Hrvatske mogu biti nanesene ozbiljne posljedice koje bi uticale na zdravlje i život stanovnika općina i gradova koji se nalaze u neposrednoj blizini planiranog odlagališta radioaktivnog otpada.

Trgovska Gora je izabrana bez ikakvih prethodnih istraživanja bez uvažavanja stručnog mišljenja i suprotno stavu lokalnog stanovništva i stanovništva iz susjednih općina u BiH. Predjeli od Zakope do Gornjeg Žirovca na Trgovskoj gori su građeni od krečnjaka i dolomita sa strmim nagibima i unutrašnjim pukotinama zbog čega su stijene vodopropusne što povećava mogućnost zagađenja rijeke Une, jedinog resursa pitke vode za općine i gradove u njenom slivu. Također, čitavo područje je ispresjecano potocima, rječicama, i mnogobrojnim izvorima čije su podzemne vode vrlo osjetljive jer se lako mogu zagađivati i onesposobiti za upotrebu. Rječica Žirovnica predstavlja centralno slivno područje prema rijeci Uni i matičnoj općini Dvor, te susjednim općinama u Bosni i Hercegovini koje se nalaze u slivu rijeke Une. Od seizmoloških karakteristika potrebno je podsjetiti na zemljotrese VI i VII trusne zone čitavog područja sa jakim horizontalnim i vertikalnim rasjedima. Na samom lokalitetu Trgovske gore, određeno je nekoliko mikrolokacija. Jedna od mikrolokacija je vojni objekat u Čerkezovcu koji je udaljen manje od tri kilometra od granice Hrvatske sa BiH, odnosno od općine Novi Grad. Ukoliko se radioaktivni otpad bude odlagao na nevedenoj lokaciji, direktan uticaj imali bi stanovnici gradova i općina u Unsko-sanskom kantonu, posebno Velike Kladaše, Bužima, Cazina i Bosanske Krupe.

Takođe kako se navodi u stručnom mišljenju Rudarsko-geološkog fakulteta u Tuzli od 14.03.2001.godine, očigledno je da Hrvatska, prilikom procjene nije uzela u obzir stanovništvo BiH. Naime, prosječna gustina naseljenosti u prečniku od 20 km od lokacije je veća od 80 st/km² što je faktor koji eliminiše predmetnu lokaciju iz svih razmatranja.. Konkretno se navodi gustoća naseljenosti u Novom Gradu, Bužimu, Velokoj Kladaši. Takođe ukazuje se na geološke,

seizmičke i hidrološke opasnosti po BiH i njeno stanovništvo. Ono što je najupečatljivije u navedenom Stručnom mišljenju je stav da je predmetnom lokacijom Čerkezovac, potencijalno ugroženo 7/8 teritorije BiH i 1/8 teritorije R Hrvatske, što jasno ukazuje koliko je navedena lokacija nepovoljna za BiH.

Lokacija, odnosno područje Tgovske gore sačinjeno od krečnjaka dolomita sa unutrašnjim pukotinama, što upućuje na to da je takvo područje vodopropusno. Odabrana lokacija za odlaganje radioaktivnog otpada u Općini Dvor odabrana je na osnovu činjenica da se u općini Dvor nalazi mali broj stanovnika.

Republika Hrvatska je zaključila više međunarodnih konvencija, odnosno međunarodnih ugovora, koji se odnose na nuklearnu sigurnost, sigurnost radioaktivnog otpada i istrošenog goriva. Pored toga, kao članica Evropske Unije, Hrvatska primjenjuje propise Evropske Unije direktno ili ih unosi u svoje zakonodavstvo.

Najvažniji međunarodni dokumenti, koji su od značaja za problem odabira Trgovske gore, kao lokacije za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva su prije svega ;

- Konvencija o nuklearnoj sigurnosti (Beč, 17. juni 1994.godine)
- Zajednička konvencija o sigurnosti i zbrinjavanja istrošenog goriva i zbrinjavanja radioaktivnog otpada (Beč 5. septembar 1997.godine);
- Konvencija o procjeni uticaja na okoliš preko državnih granica (ESPO, februar 1991.godine) sa Protokolom o strateškoj procjeni uticaja okoliša (Kijev 21.maj 2003.godine)
- Arhuska konvencija od 25.juna 1998.godine o pristupu informacijama, učešću javnosti u odlučivanju i pristupa pravdi u okolišnim pitanjima
- Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa vezanih za ulaganje, iskorištavanje i razgradnju nuklearne elektrane Krško (08.juli 2002.godine)

Lokacija Čerkezovac u početku bi trebala poslužiti kao skladište za otpad iz industrije, medicine i laboratorija koji s trenutno nalazi u Institutu Ruđer Bošković i Institutu za medicinska istraživanja i medicine rada u Zagrebu. Nakon toga, od 2023.godine , na istoj lokaciji bi se trebao skladištiti i nisko i srednje radioaktivni otpad (NSRAO) iz NE Krško.

PROVEDENE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA ZA GRAĐENJE, PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA USK-a I RADNE GRUPE ZA PRAĆENJE AKTIVNOSTI IZGRADNJE ODLAGALIŠTA NUKLEARNOG OTPADA NA PODRUČJU OPĆINE DVOR, R HRVATSKA

Kao što je poznato, Hrvatska je suvlasnik Nuklearne elektrane Krško (NEK) i kao suvlasnik od 50 % ima obavezu zbrinuti polovinu radioaktivnog otpada NEK (za sada se govori o niskoradioaktivnom otpadu i srednjeradioaktivnom otpadu). Pored toga, Hrvatska je, kao članica Evropske unije (EU) preuzela obavezu da na siguran način zbrine propadajući dio istrošenog goriva i radioaktivnog otpada. Nakon razgradnje NEK-a, predviđene za 2043.godinu, Hrvatska mora zbrinuti pola od 3500 m³ pogonskog NiRAO-a i pola od dodatnih 5400 m³ nastalih razgradnjom elektrane. Istrošeno nuklearno gorivo se čuva u bazenu u sklopu elektrane, a od 2019.godine skladišti se u suhom skladištu na lokaciji NEK-a. Do predviđenog kraja rada elektrane 2043.godine skupit će se 2283 gorivna elementa, za polovicu kojih se mora pobrinuti R Hrvatska. U skladu sa Zakonom o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (NN 141/13 i 39/15), te u skladu sa obavezama propisanim Direktivom Savjeta Evrope 2011/70/EUROATOM, Hrvatski Sabor je 07.10.2014. godine usvojio Strategiju zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. Radi se o temeljnom strateškom dokumentu koji predstavlja osnov nacionalnog programa za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva.

Obzirom na dešavanja koja su vezana za buduće potencijalno odlagalište radioaktivnog otpada u općini Dvor u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona je u aprilu 2015.godine uputilo dopis na sve relevantne institucije, kojim je zatraženo hitno poduzimanje mjera u okviru nadležnosti navedenih organa kako bi se prije svega utvrdilo prijeteće zagađenje i zastavila opasnost, koja prijeteći od eventualnog odlagališta nuklearnog otpada u Republici Hrvatskoj.

U novembru 2015.godine održani su sastanci sa načelnicom općine Bosanski Novi, Snježanom Rajić kao i sa načelnicima općina Bosanska Krupa, Cazin, Bužim i Velika Kladuša i ministra Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša USK-a, po pitanju daljih aktivnosti vezanih za potencijalno odlagalište radioaktivnog otpada u općini Dvor u Republici Hrvatskoj i zauzeti su zajednički stavovi po pitanju daljeg djelovanja u sprečavanju aktivnosti vezanih za potencijalno odlagalište nuklearnog otpada u općini Dvor u Republici Hrvatskoj.

Takođe uspostavljena je kontinuirana saradnja i održani zajednički sastanci sa tadašnjim direktorom Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine gosp. Emirom Dizdarevićem.

Smatrajući vrlo potrebnim Ministarstvo je pripremlilo Deklaraciju o protivljenju aktivnostima izgradnje odlagališta radioaktivnog otpada u općini Dvor, RH, te inicijativu za donošenje iste

uputilo u procedure Vladi Unsko-sanskog kantona. Dana 21.01.2016.godine Vlada Unsko-sanskog kantona je na prijedlog Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša istu prihvatila i dala svoju saglasnost na tekst Deklaracije, nakon čega je upućena u skupštinsku proceduru. Skupština Unsko-sanskog kantona je dana 08.02.2016. godine na svojoj 16. redovnoj sjednici donijela Deklaraciju o protivljenju aktivnostima izgradnje odlagališta radioaktivnog otpada u općini Dvor, Republika Hrvatska broj : 01-02-4-274/16 od 08.02.2016. godine i ista je objavljena u „Službenom glasniku USK-a“ br. 4 od 10.03.2016. godine.

(Deklaracija u prilogu Informacije)

Shodno Zaključku Skupštine USK-a broj: 01-02-4-273/16 od 08.02.2016.godine, a na prijedlog Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona, Vlada USK-a je dana 25.02.2016.godine donijela Rješenje kojim je imenovala Radnu grupu za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor u Republici Hrvatskoj.

S obzirom da se na čelu Radne grupe nalazi resorni ministar Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, kao i član ispred Komisije za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i stambeno-komunalnu politiku Skupštine Unsko-sanskog kantona, a neki od članova Radne grupe su otišli u mirovinu, sastav Radne grupe se tokom rada mijenjao.

Kako bi se omogućio rad Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor u Republici Hrvatskoj, na prijedlog Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Vlada USK-a je na sjednici održanoj 12.04.2019. godine Rješenjem broj : 03-017-300/2019 od 12.04.2019. god. imenovala ministra Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša gosp. Adnana Alagića, a kao člana ispred Komisije za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i stambeno-komunalnu politiku Skupštine USK-a gosp. Hadisa Jusića za članove Radne grupe.

Trenutno Radna grupa imenovana od strane Vlade Unsko-sanskog kantona radi u slijedećem sastavu :

- Adnan Alagić, ministar Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša USK-a
- Mersija Talić, pomoćnik ministra za zaštitu okoliša i komunalne djelatnosti, MGPUZO
- Džibur Edib, glavni kantonalni inspektor u Inspektoratu, Ministarstvo unutrašnjih poslova
- Hadis Jusić, član Komisije za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i stambeno-komunalnu politiku, Skupština Unsko-sanskog kantona
- Sead Gorinjac, šef Službe za zajedničke poslove, civilnu i protupožarnu zaštitu u općini Bosanska Krupa
- Senad Čatić, v.d. šefa Službe za civilnu zaštitu pri općini Bužim
- Jasmin Hušić, šef Službe za građenje, komunalne djelatnosti i zaštitu okoliša u općini Velika Kladuša
- Ibrahim Mujakić, direktor JKP“Vodovod“ Cazin

Shodno Rješenju o imenovanju zadatak Radne grupe je isključivo praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada u općini Dvor-Republika Hrvatska i poduzimanje adekvatnih

mjera u cilju zaštite zdravlja ljudi, odnosno građana Unsko-sanskog kantona, a naročito stanovništva koje živi u općinama koje graniče sa Republikom Hrvatskom.

Bitno je naglasiti da su u organizaciji Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost R Hrvatske, održane dvije javne rasprave o Strateškoj studiji uticaja na okoliš i nacrtu prijedloga Nacionalnog programa provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istošenog nuklearnog goriva. Prva Javna rasprava je održana u Zagrebu, a druga u općini Dvor, Republika Hrvatska. Na javnoj raspravi dana 4. marta 2016. godine u općini Dvoru, učešće su uzeli i predstavnici Radne grupe, kao i predstavnici Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona.

Takođe Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine provodila je niz aktivnosti sa ciljem da se organizira održavanje Javne rasprave o Strateškoj studiji uticaja na okoliš i nacrtu prijedloga Nacionalnog programa provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istošenog nuklearnog goriva na području Bosne i Hercegovine (Bihać i Bosanski Novi). Javne rasprave na teritoriji Bosne i Hercegovine nikad nisu održane.

U sklopu obilježavanja svjetskog dana okoliša 2016. godine zajedno sa Biotehničkim fakultetom Univerziteta u Bihaću, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona održalo je okrugli stola na ovu temu. Na istom je usvojana Unska rezolucija o protivljenju izgradnje odlagalište nuklearnog otpada u općini Dvor u Republici Hrvatskoj, čiji su potpisnici između ostalih bili i Federalna ministrica okoliša i turizma Edita Đapo, te ministrica Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS Srebrenka Golić.

(Unska deklaracija u prilogu Informacije).

Kako je Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša upoznato o objavi rezultata javne rasprave o Strateškoj studiji utjecaja na okoliš i nacrtu prijedloga Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istošenog nuklearnog goriva, gdje je u sklopu rezultata objavljen i odgovor na primjedbe i sugestije protiv odlaganja otpada na Trgovskoj gori, a u dokumentu evidentno da su sve primjedbe i sugestije protiv odlaganja otpada na Trgovskoj gori odbijene, istim je upoznalo i Radnu za praćenje ovih aktivnosti, te održalo niz sastanaka sa relevantnim institucijama po ovom pitanju.

Stav Unsko-sanskog kantona je bio jasan i decidan - da izbor lokacije treba da bude uz aktivnu participaciju lokalne zajednice i stanovništva, kao i zainteresirane javnosti.

Direktive i međunarodne konvencije koje definišu RAO i koje je nophodno poštivati su :

- EURATOM 2011/70
- ARHUS
- Espoo

U cilju nastavka aktivnosti i rješavanja ovog pitanja na inicijativu Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša održan je zajednički sastanak 19. 06. 2019. godine sa

predstavnicima općine Dvor i općine Novi Grad u prostorijama općine Dvor, R Hrvatska. Sastanku su prisustvovali ispred Unsko-sanskog Kantona :

Adnan Alagić, ministar Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i član Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor ; Jasmin Emrić, Poslanik u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH ; Nermin Ogršević – Gradonačelnik Grada Cazina; Mersudin Nanić- Načelnik općine Bužim; Mersija Talić, Pomoćnik ministra za zaštitu okoliša i komunalne djelatnosti u Ministarstvu i član Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor Hadis Jusić - član Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor - ispred Skupštine Unsko-sanskog kantona; Ibrahim Mujakić – član Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor - ispred Grada Cazina; Sead Gorinjac - član Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor – ispred općine Bosanska Krupa; Radio-televizija Unsko-sanskog kantona

Ispred općine Novi Grad :

Miroslav Drljača – Načelnik općine Novi Grad ; Bojan Lukač – zamjenik načelnika općine Novi Grad ; Mario Crnković- Udruženje građana “Green Team”; mediji

Isred općine Dvor :

Nikola Arbutina – Načelnik općine Dvor; Milan Rudić, zamjenik Načelnika; Franjo Juranović, zamjenik načelnika; Stjepan Buić, predsjedavajući općinskog vijeća ; mediji

Sastanak je održan na inicijativu Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Unsko-sanskog kantona, shodno Zaključcima Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor, Republika Hrvatska, sa ciljem definisanja daljih aktivnosti u rješavanju problema u namjeri Republike Hrvatske da izgradi prvo skladište, a potom i odlagalište radioaktivnog otpada niske i srednje aktivnosti na lokaciji Trgovska Gora, općina Dvor na samoj granici Bosne i Hercegovine uz rijeku Unu i pokretanju inicijative za zajedničkim regionalnim djelovanjem prema odgovornim institucijama na rješavanju ovog problema.

Na kraju sastanka jednoglasno je upućena poruka :

“Općine i gradovi u Pounju u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj, i R Hrvatskoj ne žele radioaktivni otpad na ovom pograničnom području i traže od vlasti Bosne i Hercegovine i Hrvatske da uvažavaju mišljenje građana.”

Nakon kraćih diskusija i ostalih prisutnih doneseni su i konkretni prijedlozi koje je iznio poslanik Jasmin Emrić:

- Formira se tim za zajedničku koordinaciju svih aktivnosti u cilju sprečavanja R Hrvatske da izgradi prvo odlagalište, a onda skladište nuklearnog otpada na Trgovskoj gori u sastavu :

Adnan Alagić, ministar ; Jasmin Emrić, poslanik u predstavničkom domu ; Nikola Arbutina, načelnik općine Dvor; Miroslav Drljača, načelnik općine Novi Grad

- Da se organizira regionalna konferencija (kao regionalni događaj) na kojoj bi bili prisutni svi Grado/Načelnici regije sa koje bi se uputio jasan stav – protiv uspostave odlagališta radioaktivnog otpada na lokaciji Trgovska Gora uz prisustvo što većeg broja medija
 - Organizirati posjete ostalim županijama u okruženju u cilju dobijanja podrške
 - Da se iskoristi volja Republike Slovenije – općine Krško da se taj otpad zbrine na lokaciji na kojoj je nastao
 - Problem zbrinjavanja radioaktivnog otpada na Trgovskoj Gori treba konstantno da bude tema broj jedan i uz podršku nevladinog sektora i javnog mijenja u kontinuitetu slati jasne poruke vlastima o protivljenju izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na lokaciji Trgovske Gore
- Shodno utvrđenim Zaključcima sa sastanka u Dvoru održanog 19.06.2019. godine organizirana je posjeta i održani sastanci :

05.09.2019. godine u Sisku, sa predstavnicima Sisačko-moslovačke županije

06.09.2019. godine u Karlovcu, sa predstavnicima Karlovačke županije

Delegaciju Unsko-sanskog kantona vezano za posjetu Karlovačkoj i Sisačko-moslovačkoj županiji činili su :

- Predsjedavajući Skupštine Unsko-sanskog kantona - gosp. Agan Bunić;

Poslanik u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH – gosp. Jamin Emrić; Ministar-
Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša – gosp. Adnan Alagić ; Pomoćnica
ministra za zaštitu okoliša i komunalne djelatnosti – gđa. Mersija Talić i ekipa RTV USK-a

Ispred Sisačko-moslovačke županije sastanku su prisustvovali :

- Ivo Žinić, župan; Roman Rosavec, zamjenik župana; Ivanka Roksandić, predsjednica Skupštine; Stjepko Zelić, pročelnik; Hrvoje Prpić, direktor Fonda za razgradnju i zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško; dr.sc. Delko Barišić, sveučilišni profesor ; Sanja Mišćević, dipl.oec., službenica za informisanje u Fondu za razgradnju i zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško ; dr. Inoslav Brkić, direktor Zavoda za javno zdravstvo Sisačko-moslovačke županije; Danijela Prša Gavrić, dipl.ing. voditeljica Službe za ekologiju Zavoda za javno zdravstvo Sisačko-moslovačke županije.

U službenoj posjeti Sisačko-moslovačkoj županiji 05.09.2019. godine, delegacija Unsko-sanskog kantona, sa županom Žinićem i njegovim suradnicima razgovarala je o ovoj temi, te još jednom iznijela stav Unsko-sanskog kantona da se protivi izgradnji skladišta/odlagališta na granici s Bosnom i Hercegovinom.

Na sastanku župan Žinić je upoznao članove delegacije USK-a da Sisačko-moslovačka županija poštuje usvojeni Nacionalni program provođenja Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva prema kojem je Trgovska gora, mikrolokacija Čerkezovac predviđena za skladištenje/odlaganje radioaktivnog i nuklearnog otpada, te da oni smatraju da to odlagalište neće imati negativan utjecaj na stanovništvo i okoliš.

Stavovi Unsko-sanskog kantona su suprotni Sisačko-moslovačkoj županiji jer na osnovu stručnih analiza i argumenata, lokacija Čerkezovac će imati trajni negativni utjecaj na cijelo područje Pounja, Krajine i Banije, i takvo nuklearno postrojenje bi bilo trajna sigurnosna prijetnja za cijelu regiju.

Dana 06.09.2019. godine delegacija Unsko-sanskog kantona posjetila je Karlovačku županiju u istom sastavu.

Ispred Karlovačke županije sastanku su prisustvovali :

-Martina Furdek Hajdin, zamjenica župana; Kristijan Čujko, pročelnik Ureda župana; Marina Jarnjević, pročelnica Upravnog odjela za graditeljstvo i okoliš; Marija Tufeković, direktorica tvrtke Centara za gospodarenje otpadom Karlovačke županije - KODOS d.o.o.

Takođe sa predstavnicima Karlovačke županije razgovaralo se o ovoj temi i iznešen stav Unsko-sanskog kantona da se protivi izgradnji skladišta/odlagališta na Trgovskoj gori na samoj granici s Bosnom i Hercegovinom. Nakon održanih sastanka održana je i pres konferencija za novinare, a takođe dati su i odgovori na e-mailom upućene upite medijskih kuća po ovom pitanju ili putem telefona.

Slijedom daljih dešavanja Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša dana 12.09.2019. godine od strane općine Novi Grad zaprimilo je poziv na protesno okupljanje povodom namjere Republike Hrvatske da u bivšoj vojnoj kasarni Čerkezovac odlaže radioaktivni otpad, istrošeneo nuklearno gorivo iz nuklearne elektrane Krško.

S obzirom da je 30.10.2019. godine bio najavljen sastanak resornih ministarstva Slovenije i Hrvatske u vezi dogovora o zajedničkom odlagalištu na lokaciji Vrbine, namjera na protesnom okupljanju bila je da se najglasnije do sada, nedvosmisleno ukaže da je za sve građane Pounja s obje strane Une neprihvatljiva lokacija Trgovska gora, mikrolokacija Čerkezovac. Protesno okupljanje održano je 27.09.2019. godine u Novom Gradu na Trgu Mladena Oljače sa početkom u 11 sati.

Suštinski je bilo bitno pokazati jedinstven stav svih građana Pounja i nedopustiti poigravanje sa temom i omalovažavanje problema od strane pojedinačnih političkih faktora.

Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša preuzelo je ulogu koordinatora za Unsko-sanski kanton, animirajući sve gradove/općine Unsko-sanskog kantona da organiziraju učešće građana USK-a na protestima, učešće nevladinog sektora, zatim učešće prestavnika Nacionalnog parka "Una", kao i Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor u Republici Hrvatskoj. Uposlenici Odjeljenja za zaštitu okoliša i komunalne djelatnosti, Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša na čelu sa ministrom Adnanom Alagićem uzeli su učešće na protestnom okupljanju, a za određeni broj učesnika (oko 200) Ministarstvo je obezbjedilo majice sa jasnom promotivnom porukom.

Sa protesnog okupljanja poslana je jasna poruka svih učesnika :

„Zajedno kažemo NE - životima se ne trguje“

Takođe bitno je istaknuti da je Vlada Republike Srpske 12.09.2019. godine donijela Odluku o proglašenju Parka prirode „Una“ i da će se taj park graničiti s Nacionalnim parkom „Una“ u Federaciji BiH, a u pitanju je lokalitet koji obuhvata 13 općina koje se nalaze uzvodno i nizvodno uz Unu. Park prirode „Una“ je još jedan odbrambeni mehanizam prema namjerama R Hrvatske u vezi s odlaganjem radioaktivnog otpada na Trgovskoj gori.

Po stručnom mišljenju – Analizi propusta Studije, primjedbe i pitanja za javnu raspravu i dalje aktivnosti oko pokušaja izgradnje odlagališta radio-aktivnog otpada u reonu Trgovska gora u Republici Hrvatskoj (februar 2016.godine), urađen od strane Regionalnog foruma za okolišnu sigurnost i saradnju : Nedostaci “Strateška studija za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva(razdoblje do 2025.godine s pogledom do 2060.godine)” postupci Republike Hrvatske koji se odnose na odabir lokacije na Trgovskoj gori za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i iskorištenog nuklearnog goriva, nisu u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom niti sa međunarodnim obavezama Hrvatske. Po navedenom stručnom mišljenju predložena studija treba biti odbačena iz razloga:

- Kršenja odredbi međunarodnog prava;
- Kršenja propisa Republike Hrvatske;
- Kršenja ljudskih prava lokalnog stanovništva i zanemarivanja prava pripadnika lokalnih Zajednica;
- Predloženim rješenjem izgradnje odlagališta na lokalitetu Čerkezovac na reonu Trgovske gore čini se protipravni prekogranični uticaj na državu Bosnu i Hercegovinu;
- Ugrožavanje zaštićenih područja;
- Studija obiluje tehničkim propustima, krivo izvedenim zaključcima i aproksimativno utvrđenim činjenicama;
- Zanemaren je uticaj izgradnje odlagališta RAO na dalje perspektive opstanka stanovništva i razvoja područja;

AKTIVNOSTI EKSPERNOG TIMA

Potrebno je istaći da je u 2020. godini, a obzirom da je rješavanja ovog pitanja u nadležnosti institucija viših nivoa vlasti, kao i Vijeća ministara, Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine na 19-toj sjednici 29.10.2020.godine imenovan Ekspertni tim (ET) za praćenje stanja i aktivnosti u vezi sa problematikom odlaganja radioaktivnog otpada na lokaciji Trgovska gora .

Ekspertni tim ima 22 člana, a članovi Ekspertnog tima ispred Unsko-sanskog kantona:

- Premijer Kantona – Mustafa Ružnić;
- Poslanik u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH (Zeleni klub) - Jasmin Emrić i -
- Pomoćnik ministra za zaštitu okoliša i komunalne djelatnosti - Mersija Talić

U timu se nalaze i Internacionalni eksperti koji se cijeli svoj radni vijek bave problematikom radioaktivnog otpada.

Prestavnici u Ekspertnom timu svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini su direktni kontakt između Institucija u kojima rade i Ekspertnog tima.

Kako je član Ekspertnog tima imenovan Odlukom Vijeća ministara BiH, ujedno i član Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor, R Hrvatska, imenovane od strane Vlade USK-a, dana 03.02.2021. održan je sastanak Radne grupe kako bi se članovi Radne grupe upoznali sa aktivnostima Ekspertnog tima. Aktivnosti Ekspertnog tima kojim je upoznata Radna grupa odnosili su se na slijedeće:

Shodno Odluci o imenovanju Ekspertnog tima zadaci Ekspertnog tima su slijedeći :

- izrada sveobuhvatne stručne analize stanja i uticaja mogućeg odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na lokaciji Trgovska gora;
- izrada prijedloga mjera zaštite stanovništva iz 13 općina u Bosni i Hercegovini u slivu rijeke Une i zaštite životne sredine;
- jasno definisanje ekonomičnih i efikasnih rješenja, sa ekspertnog stanovišta, za sprječavanje, ublažavanje i praćenje značajnih negativnih uticaja odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na lokaciji Trgovska gora;
- obavljanje drugih poslova po nalogu Savjeta ministara BiH i Koordinacionog tijela za praćenje stanja i aktivnosti u vezi problematike odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na lokaciji Trgovska gora.

U periodu od 24.11.2020. do 20.01.2021. Ekspertni tim je održao osam virtuelnih sastanaka.

Nakon razmotrenih dokumenata koje su institucije R Hrvatske objavile na svojim zvaničnim web stranicama a posebno:

- Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine);
- Treće revizije Programa razgradnje Nuklearne elektrane Krško (NEK) i treće revizije Programa odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva NEK iz 2020.;
- Strateške studije za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine);
- Tehničke specifikacije za uslugu provedbe istražnih radova na planiranoj lokaciji Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada na području Čerkezovca Grupa poslova (Geološka istraživanja, Geofizička istraživanja, Istražna bušenja);
- Tehničke specifikacije za mjerenja radioaktivnosti za definiranje nultog (postojećeg) stanja na lokaciji Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada i na području općine Dvor s procjenom

godišnje efektivne doze za pojedinca (Uzorkovanje i analize te mjerenje radioaktivnosti u okolišu) i

- Tehničke specifikacije za uslugu izrade projektne dokumentacije, sigurnosnih analiza i studije o utjecaju zahvata na okoliš za potrebe uspostave Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada (Projektna dokumentacija, Sigurnosne studije, Procjena utjecaja na okoliš), Ekspertni tim utvrdio je slijedeće :

Republika Hrvatska namjerava na Čerkezovcu uspostaviti Centar za upravljanje radioaktivnim otpadom (CURA). U centru bi se renoviralo skladište za strelivo koje je 80-tih godina prošlog stoljeća gradila bivša JNA i u njega bi se smjestili svi istrošeni radioaktivni izvori koji se nalaze na dvije lokacije u R Hrvatskoj kao i sav institucionalni otpad koji posjeduje R Hrvatska.

Za radioaktivni otpad niske i srednje aktivnosti iz NEK bi se napravilo novo skladište u krugu CURA kompleksa na Čerkezovcu. 50% nastalog radioaktivnog otpada niske i srednje aktivnosti u NEK bi se preuzelo zapakovalo u trećoj zemlji (smjestilo u metalne kontejnere, onda više metalnih kontejnera smjestilo u betonske spremnike, svaki betonski spremnik bi bio težine 15.000 kg namjenjen za transport, skladištenje i odlaganje) i dovezao u novi objekat koji bi se izgradio na Čerkezovcu.

U ovim dokumentima je navedeno da će makrolokacija za izgradnju odlagališta radioaktivnog otpada niske i srednje aktivnosti koja se gradi pod zemljom u blizini površine zemlje biti na Trgovskoj gori. To dovodi do zaključka da radioaktivni otpad, kako je planirala R Hrvatska, kad se doveze jednom na Trgovsku goru tu trajno ostaje.

Ekspertni tim iz tih analiza su se koji dio analize mogu uraditi s obzirom na njihovu profesionalnu i stručnu orijentaciju, a koji bi se odnosio na :

Stučni osvrt na dokumenta vezana za Strategiju i razgradnju Krškog- pogotovo u djelovima gde je opisano šta je nuklearni otpad koji se namjerava skladištiti;

Stručni osvrt na informacije o institucionalnom otpadu;

Ocjenu prihvatljivosti radova na Studiji uticaja na okolinu sa stanovišta šta se predviđa za skladištenje i kasnije odlaganje;

Detaljnu ocjenu sigurnosnih analiza za skladište i/ili odlagalište;

Detaljnu ocjenu metodologije kojim su determinisani Kriterijumi prijema otpada;

Detaljnu ocjenu izrade projekta za skladište za institucionalni otpad i skladišta za otpad sa NE Krško;

Izradu Izvještaja o nuklearnoj sigurnosti objekata u skladu sa međunarodnim a posebno IAEA standardima.

Geološka istraživanja; geofizička istraživanja i istražna bušenja, te pratiti te aktivnosti sa analizom dobivenih rezultata kako u R Hrvatskoj tako i u Bosni i Hercegovini;

Hidrogeologija, hidrotehnika i seizmologija;

Klimatske promjene i uticaj na ovu vrstu objekta;

Uzorkovanje, analiza te mjerenje radioaktivnosti u okolišu kao i procjena godišnje efektivne doze za pojedinca od ovoga objekta;

Ekspertski tim je krajem januara 2021.godine uputio Prvi izvještaj o svom radu prema Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa kojeg će navedeno Ministarstvo uputiti prema Vijeću ministara sa prijedlogom određenih Zaključaka za Vijeće ministara BiH.

Zaključci su slijedeći:

1. U skladu sa članom 3. (2) Odluke o formiranju ekspertskog tima i novo nastale situacije sa zemljotresima u R Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini Ekspertni tim se proširuje sljedećim članovima: a) prof. dr. Hazim Hrvatović, stručnjak za regionalnu geologiju, zemljotrese i seizmička ispitivanja; b) prof. dr. Munir Jahić, dugogodišnji profesor na više univerziteta, stručnjak za hidrotehniku; c) prof. dr. Zvezdan Karadžin, ekspert Vlade FBiH za procjenu uticaja na životnu sredinu i d) Mario Crnković, nevladina organizacija Green Team Novi Grad dugogodišnji pratilac aktivnosti R Hrvatske oko Trgovske gore.

2. Zadužuje se Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa da u skladu sa članom 4. Odluke riješi pitanje sredstava za rad Ekspertskog tima a posebno međunarodnih internacionalnih eksperata.

3. Zadužuje se Direkcija za europske integracije da informiše Europsku komisiju kao i Delegaciju EU u Sarajevu da je R Hrvatska raspisala javne nabavke za neophodne radove kako bi se uradila Studija uticaja na životnu sredinu bez uzimanja u obzir teritorije Bosne i Hercegovine. Ujedno molimo EK da uz potporu DG ENERGY i drugih nadležnih službi pomogne unaprjeđenju neophodne komunikacije između Bosne i Hercegovine i R Hrvatske kao i koordinaciju prilikom nultog mjerenja radioaktivnosti u životnoj sredini.

4. Zadužuje se Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost da osigura potrebna sredstva, ako ne bude finansirala EK ili R Hrvatska, sredstva za potrebne radove na nultom stanju radioaktivnosti u životnoj sredini i ostalim istražnim radovima i mjerenjima na terenu.

5. Zadužuju se predsjedavajući Ekspertskog i Pravnog tima da jednom mjesečno održe zajedno sastanak Ekspertskog i Pravnog tima.

Dana 25.01.2021. u plavoj sali Parlamentarne skupštine održan je Okrugli sto na ovu temu, sa akcentom na protekla seizmološka dešavanja tj. potrese u području Petrinje i Gline. Cilj okruglog stola bio je animirati vlasti i građanstvo, nevladin sektor kao i sve relevantne institucije na ozbiljnost situacije i dati što veći doprinos rješavanju ovog problema.

Dana 26.01.2021. godine održana je osma sjednica ET na kojoj je prezentiran tok i sadržaj sa održanog Okruglog stola. Predstavnici Ekspertnog tima bili su gosti kako NI televizije, tako i drugih medijskih kuća.

Zaključeno je da se pokuša doći do izbora izvođača po navedenim tenderima od strane R Hrvatske i da se BiH eksperti uključe u rad tj. da se ispitivanja vrše i na teritoriji BiH.

Potrebno je naglasiti da pored Ekspertnog tima na nivu BiH, postoji i Pravni tim zadužen za rješavanje ovog pitanja sa aspekta nacionalnog zakonodavstva i zakonodavstva EU.

U prvom Izvještaju Ekspertnog tima naglašeno je da potrebna stalna saradnja i u kontinuitetu održavanje zajedničkih sastanaka Ekspertnog i Pravnog tima na nivou Bosne i Hercegovine u cilju razmjene učinjenog i međusobnog dopunjavanja u aktivnostima kako bi Bosna i Hercegovina što kvalitetnije odgovorila na ovo pitanje kako sa aspekta prava, tako i sa aspekta stuke. Tehnički tim treba da obezbjedi argumente pravnom timu za njegov rad. Odgovornost je na BH institucijama.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Uprkos protivljenju građana sa obje strane rijeke Une, kao i predstavnika lokalnih vlasti u slivu rijeke Une u Republici Srpskoj i Federaciji BiH, Vlade Unsko-sanskog kantona, vlasti Republike Srpske i BiH, Hrvatska planira da radioaktivni otpad iz Nuklearne elektrane "Krško" odlaže u kasarni "Čerkezovac" na Trgovskoj gori, u hrvatskoj općini Dvor, na samoj granici sa BiH.

Potresi koji su danima tresli R Hrvatsku dali su slučaju "Trgovska gora" novu dimenziju, a pogotovo jer se Petrinja kao epicentar zemljotresa nalazi samo četrdesetak kilometara od kasarne "Čerkezovac" i planirane lokacije za odlaganje radioaktivnog otpada.

Neophodno je i najveći cilj je sačuvati zdravlje i okoliš 250000 ljudi u 13 općina koji žive na ovom području.

Isto je potebno ostvariti kroz :

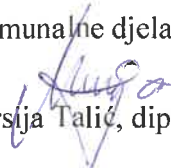
- političko djelovanje
- djelovanje pravnog tima
- djelovanje ekspertnog tima
- NGO
- kao i kroz djelovanje Radne grupe za praćenje aktivnosti izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na području općine Dvor, R Hrvatska(imenovane od strane Vlade USK-a) i Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša USK-a

Problem zbrinjavanja radioaktivnog otpada na Trgovskoj Gori treba konstantno da bude tema broj jedan i uz podršku nevladinog sektora i javnog mijenja u kontinuitetu slati jasne poruke vlastima o protivljenju izgradnje odlagališta nuklearnog otpada na lokaciji Trgovske Gore.

Obradivač:

Pomoćnik ministra za zaštitu okoliša
i komunalne djelatnosti

Mersija Talić, dipl.ing.rud.

MINISTAR :

Adnan Alagic, dipl.ing.grad.

To se potvrđuje i osporenim odredbama člana 73. st. 2. i 3. i člana 76. st. 3. i 4. Zakona, kojim se, za vlasnike elektroenergetskih objekata propisuju posebne pogodnosti na račun jedinica lokalne samouprave.

Ustavni sud Federacije smatra, da se stavom 1. osporenog člana 73. te st. 1. i 2. osporenog člana 76. i članom 78. Zakona ne povrjeđuje pravo lokalne zajednice, jer se odredbama ovih članova ne propisuju obaveze jedinicama lokalne samouprave koje bi utjecale na ostvarivanje njihovih nadležnosti.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je većinom glasova, odlučujući u sastavu: Domin Malbašić, predsjednik Suda, Sead Bahtijarević, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, mr. sc. Šahbaz Džihanović, Aleksandra Martinović, prof. dr. Edin Muminović i dr. sc. Kata Senjak, sudije Suda.

Broj: U-55-14
7. oktobra 2015. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Domin Malbašić

138.

Na osnovu člana 3. tačka (c) poglavlja IV Ustava Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik US kantona“, broj 1/04), te člana 95. , a u vezi sa članom 99. Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 05/04), na prijedlog Vlade Unsko-sanskog kantona Skupština Unsko-sanskog kantona na 16. redovnoj sjednici održanoj dana 08.02.2016. godine, donijela je

DEKLARACIJU

o protivljenju aktivnostima izgradnje odlagališta radioaktivnog otpada u Općini Dvor, Republika Hrvatska

(1) Skupština Unsko sanskog kantona se izrazito protivi aktivnostima izgradnje odlagališta radioaktivnog otpada u Općini Dvor, Republika Hrvatska.

(2) Kako je prostornim planom uređenja Općine Dvor, u Republici Hrvatskoj predviđena Trgovska Gora kao lokacija za odlagalište radioaktivnog otpada, a koja se nalazi na udaljenosti manjoj od tri kilometra od granice Hrvatske sa Bosnom i Hercegovinom, odnosno od Opštine Novi Grad, smatramo da ovakvom odlukom Republike Hrvatske mogu biti nanesene ozbiljne posljedice koje bi uticale na zdravlje i

život stanovnika opština i gradova koji se nalaze u neposrednoj blizini planiranog odlagališta radioaktivnog otpada.

(3) S obzirom na činjenice koje proizilaze iz dostupne dokumentacije i postojeće literature Skupština Unsko-sanskog kantona izražava zabrinutost i ukazuje na slijedeće:

- Da je lokacija, odnosno područje Trgovske gore sačinjeno od krečnjaka dolomita sa unutrašnjim pukotinama, što upućuje na to da je takvo područje vodopropusno,
- Da je odabrana lokacija za odlaganje radioaktivnog otpada u Općini Dvor odabrana na osnovu činjenica da se u Općini Dvor nalazi mali broj stanovnika,
- Da je radijacija potencijalno štetna za čovjeka. U organizam mogu dospjeti radioaktivne čestice putem vode i hrane, što je opasno po zdravlje. Zračenje i hronična radijaciona bolest nastaje kao posljedica dugotrajnog izlaganja manjim dozama radijacije. Organi osjetljivi na radioaktivno zračenje: koža, oči, hematopoetski sistem, kardiovaskularni sistem, digestivni sistem, jetra, urinarni sistem, koštani sistem i hrskavica, endokrini sistem, nervni sistem, genetska oštećenja, fetus. Biološki efekat radioaktivnog zračenja je svaka fiziološka promjena na živom organizmu, te produženo dejstvo radioaktivnog zračenja može da dovede do trajnih oštećenja zdravlja čovjeka.

(4) Skupština Unsko-sanskog kantona poziva nadležne institucije u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Državnu regulatornu agenciju za radijacijsku i nuklearnu sigurnost i Vijeće ministara da poduzmu sve moguće aktivnosti u okvirima svojih nadležnosti kako bi se zaštitilo zdravlje i život građana Bosne i Hercegovine, također poziva iste da pokrenu aktivnosti koje bi išle u cilju obustavljanja započetih aktivnosti za izgradnju odlagališta radioaktivnog otpada u Općini Dvor, Republika Hrvatska.

II

Deklaracija će se objaviti u „Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona“.

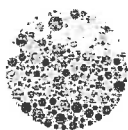
Broj: 01-02-4-274/16
8. februara 2016. godine
Bihac

Predsjedavajući Skupštine
Unsko-sanskog kantona
Nijaz Hušić, prof.

UNSKA DEKLARACIJA

Vlada Republike Hrvatske
Ministarstvo za graditeljstvo
i prostorno uređenje i zaštitu okoliša

5. JUNI - SVJETSKI
DAN ZAŠTITE OKOLIŠA

Zabrinuti zbog daljeg upornog insistiranja Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost Republike Hrvatske (DZRNS) na nastavku procedure izgradnje skladišta ili odlagališta radio-aktivnog otpada i iskorištenog nuklearnog goriva na Trgovskoj gori, a što se provodi bez obzira na dokaze o prirodnoj, tehničkoj i antropogenoj nepogodnosti lokacije.

Svjesni činjenice da je u postupku koji se vodi došlo do kršenja niza odredbi domaćeg hrvatskog i međunarodnog prava, a u prvom redu Odluke Vlade Republike Hrvatske o Zaključku o utvrđivanju kriterija za izbor lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte (NN 78/92), EURATOM direktive, Arhuške konvencije o učešću javnosti u odlučivanju o pitanjima koja mogu uticati na okoliš i Espoo konvencije o štetnom prekograničnom uticaju.

Okupljeni povodom Naučno-stručnog skupa "5. juni-Svetski dan zaštite okoliša" u Bihaću 01. juna 2016. godine, objavljujemo dokument:

UNSKA DEKLARACIJA

O radijacijskom i nuklearnom ugrožavanju graničnog pojasa između Hrvatske i Bosne i Hercegovine i ugrožavanju regionalne sigurnosti

U postupku koji ima za cilj nametanje lokacije za smještaj radio-aktivnog otpada (RAO) i istrošenog nuklearnog goriva (ING) u reonu Trgovska gora Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost Republike Hrvatske (DZRNS) direktno ugrožava radijacijsku i nuklearnu sigurnost građana Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao i prirodne i antropogene vrijednosti planetarnog značaja i zaštićene predjele. DZRNS i zainteresirane strane za smještaj RAO i ING na Trgovskoj gori provode užurbani postupak sa jasnim namjerama dolaska do „svršenog čina“ i ignorisanja rezultata provedene javne rasprave.

DZRNS opasno i nedozvoljeno izjednačava nivo opasnosti ING iz sa institucionalnim radioaktivnim otpadom, te planira odložiti RAO i ING iz Nuklearne elektrane Krško na način koji ne garantuje minimalne sigurnosne standarde. Tehnička rješenja i odabir lokacije provode se protivno relevantnim kriterijima u pogledu uslova u kojima se grade slični objekti. Izbor lokacije Trgovska gora je u potpunosti politička odluka utemeljena na principu da se

UNSKA DEKLARACIJA

otpad odlaže na prostor koje se najmanje može politički suprotstaviti unutar Republike Hrvatske i sa koga će dominantan uticaj biti na susjednu državu. U postupku izbora lokacije tokom glasanja u Saboru 1997. godine odbačene su sve alternative isključivo političkom odlukom, bez komparativne analize i protivno proceduri izbora po eliminiirajućim i uporednim kriterijima. Niti jedan domaći ili međunarodni akt kojim se utvrđuje izbor lokacije ne predviđa mogućnost da se političkom odlukom, protivno volji građana, neposredno uz granicu sa susjednom državom i protivno prirodno-tehničkim i sigurnosnim pogodnostima može vršiti izbor lokacije

Postupak se provodi protivno domaćim propisima u Republici Hrvatskoj i protivno odredbama međunarodnog prava, pri čemu se bez argumenata i sa potpunim ignorisanjem prelazi preko niza suštinskih primjedbi koje upućuju pojedinci, organizacije i institucije ukazujući na pogubnost ovakvog izbora. U direktnim i zvaničnim sastancima predstavnici DZRNS demonstriraju spremnost da nastave postupak bez obzira na niz ozbiljnih primjedbi i bez provođenja postupka naučno i stručno utemeljenog dokazivanja.

U nizu pogrešnih interpretacija i zanemarenih činjenica, kao posebno eklatantno ističemo zanemarivanje stanovnika opštine Novi Grad čija se gradska zona nalazi na samo 1,2 km od ulazne kapije Čerkezovac na Trgovskoj gori i zaštićene zone Natura 2000, odnosno lijeve obale Une koja je na oko 850 m od ulaza u objekat Čerkezovac.

U svojim dokumentima DZRNS svodi zonu uticaja samo na radijus od 5 km oko objekta, zanemarujući građane, značaj očuvanja okoline, proizvodnje zdrave hrane i razvoja turizma za građane u širem reonu. Podjednako su ugroženi svi gradovi i opštine u Republici Hrvatskoj regiji Banovina. Osim Dobra u kojem se planira graditi ovakav tip odlagališta, ugroženi su i Petrinja, Kostajnica i niz drugih mjesta. Također gradovi i općine u BiH koji su u neposrednoj blizini od predložene lokacije duž sliva rijeke Une. Čak i najmanje curenje radio-aktivnosti u području Trgovske gore dovelo bi do veoma brzog transporta kontaminanata šireći područje ugroženosti sve do Crnog mora. Svjedoci smo unazad nekoliko godina nesrećama i trajnim zagađenjima širom svijeta usljed curenja radioaktivnih materijala. Svjež primjer je curenje radioaktivnosti u državi Washington u nuklearnom postrojenju i odlagalištu RAO Hanford, najvećem nadzemnom nuklearnom skladištu u SAD koje traje od 2012. godine do danas. U okolinu je iscurilo oko 3.500 galona radioaktivnih materijala, a sam incident je već ocijenjen katastrofom uporedivom sa nesrećama u Černobilu ili Fukushimi.

Provodi se bezobzirna i ponižavajuća kampanja prema građanima: kako odraslim, tako i djeci. Pritisak i zastrašivanje se provode prema onim čija pozicija može biti ugrožena u državnom aparatu, a sitnim ustupcima i privilegijama nastoji se kupiti naklonost pojedinaca gdje god je to moguće. Posebno pogubna i skandalozna je kampanja koja se provodi prema djeci predškolskog uzrasta i nižih razreda škole. Usporedbom radijacije banana koje djeca konzumiraju i opasnosti RAO i ING i prezentiranjem „cool činjenica o radio-aktivnom otpadu“ na radionicama, grubo se krše prava djeteta i manipulira djecom.

Pozivamo nadležne organe i tijela u Republici Hrvatskoj i relevantne međunarodne institucije da provedu postupak zaštite teritorija i građana od radijacijske i nuklearne opasnosti.

UNSKA DEKLARACIJA

Pozivamo državne organe Bosne i Hercegovine da pokušaj skladištenja i odlaganja RAO i ING neposredno uz granicu sa Bosne i Hercegovine tretira kao ugrožavanje zdravlja i života građana, te da u bilateralnim i drugim odnosima ovo pitanje potencira kao prioritarno pitanje od zajedničkog interesa.

Mi, potpisnici Unske deklaracije, podržavamo individualno deklaraciju i stavljamo na raspolaganje svoja saznanja, dokumentaciju do koje smo došli i drugi vid potrebne podrške organima i institucijama koji su nadležni za očuvanje radijacijske i nuklearne regionalne sigurnosti.

Smatramo da je zaštita okoliša i očuvanje životne sredine za buduće generacije naš zajednički cilj, a da je međusobno poštovanje, saradnja i očuvanje dobrosusjedskih odnosa nepochodno, da bi se isti i ostvario.

Bihać, 01.06.2016.

UNSKA DEKLARACIJA

1. Dr.Sc. Edin Delić, profesor Univerzitet u Tuzli
2. Emir Dizdarević, Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH
3. Snježana Rajlić, načelnica općine Novi Grad, RS, BiH
4. Darinko Dumbović, gradonačelnik grada Petrinja, Hrvatska
5. Jasmin Emrić, dipl.inž. zaslužnik u Parlamentu BiH
6. Srebrenka Golub, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS
7. Edita Đapić, Ministarstvo okoliša i turizma Federacije
8. Tahir Ninić, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Vlade USK-
9. Dr.Sc. Jasmina Ibrahimpašić, Biotehnički fakultet Univerziteta u Bihaću
10. Dr.Sc. Halid Makić, Biotehnički fakultet Univerziteta u Bihaću